

Verantwoording bij de huiswerkoefeningen van de Regelwoorden (R), -d/-t (verlenging)

De huiswerkoefeningen van de *regelwoorden*, -d/-t (*verlenging*) zijn voorbeelden van oefeningen die een leerling thuis of op school kan maken; het oefenen en herhalen staat hierbij centraal. Afhankelijk van de gegeven stimulus en de gevraagde respons maakt de leerling de huiswerkoefeningen zelfstandig of onder begeleiding van een oefenpartner. De behandelaar kiest telkens welke huiswerkoefeningen voor een leerling zinvol en geschikt zijn. Tijdens de behandeling is het belangrijk om samen met de leerling (en waar nodig met de oefenpartner) de huiswerkoefeningen en bijbehorende instructies door te nemen. Vooral de huiswerkoefeningen die onder begeleiding van de oefenpartner uitgevoerd moeten worden, blijken in de praktijk moeilijk.

De huiswerkoefeningen zijn onderverdeeld in vier typen, waarbij de gegeven stimuli en de gevraagde responsen wisselen. Voor elk type huiswerkoefeningen is er een '*instructie voor de behandelaar*'. Hierin staat beschreven welke voorbeelden van huiswerkoefeningen er zijn voor het oefenen van de declaratieve kennis en welke voorbeelden van huiswerkoefeningen er zijn voor het oefenen van de procedurele kennis. Wanneer er voor een bepaald type huiswerkoefeningen geoefend wordt met een oefenpartner, en er voor de oefenpartner geen concrete voorbeelden van huiswerkoefeningen zijn, is er een '*instructieblad voor de oefenpartner*' waarop staat welk materiaal er nodig is en wat de algemene instructie is voor het uitvoeren van de oefeningen. Wanneer er wel concrete voorbeelden van een bepaald type huiswerkoefeningen voor de oefenpartner zijn, zijn deze terug te vinden in het mapje met '*declaratieve oefeningen*' of '*procedurele oefeningen*'. Ook concrete voorbeelden van huiswerkoefeningen die een leerling zelfstandig kan maken, zijn terug te vinden in het mapje met '*declaratieve oefeningen*' of '*procedurele oefeningen*'.

In onderstaand overzicht wordt voor elk type huiswerkoefening (afhankelijk van de gegeven stimulus en de gevraagde respons) duidelijk welke instructies en concrete voorbeelden van huiswerkoefeningen er zijn.

	respons: vocaal	respons: motorisch
stimulus: visueel	-instructie voor de behandelaar -concrete procedurele oefeningen (P)	-instructie voor de behandelaar -concrete declaratieve oefeningen (D) -concrete procedurele oefeningen (P)
stimulus: auditief	-instructie voor de behandelaar -concrete procedurele oefeningen (P)	-instructie voor de behandelaar -instructieblad voor de oefenpartner P

Bij het maken van de concrete voorbeelden van de huiswerkoefeningen zijn de volgende keuzes gemaakt:

- er is voornamelijk gebruik gemaakt van de hoogfrequente woorden van de woordenlijsten,
- de huiswerkoefeningen dienen enkel als voorbeeldoefeningen; er zijn meer en andere huiswerkoefeningen mogelijk,
- de huiswerkoefeningen betreffen voornamelijk oefeningen voor de instructieprincipes 'isoleren' (met name 'oefenen en herhalen') en 'integreren'. Het 'generaliseren' staat minder centraal bij de huiswerkoefeningen; dit instructieprincipe wordt vooral *tijdens* de behandeling toegepast.

De huiswerkoefeningen van de *regelwoorden*, -d/-t (*verlenging*) betreffen voornamelijk concrete voorbeelden van huiswerkoefeningen. Er is slechts één ‘instructiebad voor de oefenpartner’. Op dit instructieblad wordt zo concreet mogelijk beschreven hoe ouders thuis met hun kind kunnen oefenen met het maken van dictees. Uiteraard kan dit instructieblad ook gebruikt worden door een oefenpartner die op school met de leerling oefent. Om het instructieblad zo overzichtelijk mogelijk te houden, is er voor gekozen om telkens maar één (of enkele) voorbeelden van concrete feedback te noemen en telkens maar één (of enkele) voorbeelden van vragen om de metacognitie te stimuleren. De behandelaar kan de oefenpartner wijzen op de verschillende feedbackmogelijkheden en de verschillende manieren om de metacognitie te stimuleren.

Het *stimuleren van de metacognitie* is vooral een aandachtspunt *tijdens* de behandeling. Vragen die daartoe gesteld kunnen worden, kunnen algemeen zijn, of meer toegespitst op een concrete oefening. Voorbeelden zijn genoemd in de *Verantwoording bij de huiswerkoefeningen van de Luisterwoorden*.

Ook *het geven van de juiste feedback* is vooral een aandachtspunt voor de behandelaar *tijdens* de behandeling. Het laten geven van goede feedback door de oefenpartner is moeilijk, omdat het onder andere afhankelijk is van de werkwijze van de leerling, en de aard van de oefeningen. Op het instructieblad voor de oefenpartner en in de voorbeelden van huiswerkoefeningen is een aantal concrete feedbackvoorbeelden genoemd. Het is echter met name voor de behandelaar van belang zich bewust te zijn van de diverse feedbackmogelijkheden. Het geven van feedback bestaat niet alleen uit het aangeven of het goed of fout is (resultaatgerichte feedback), maar kan ook persoonsgericht, procesgericht of inspanningsgericht zijn. Concrete voorbeelden van feedback zijn genoemd in de *Verantwoording bij de huiswerkoefeningen van de Luisterwoorden*.

De behandelaar zelf kan deze feedback geven, maar het kan zeker zo zinvol zijn wanneer de leerling zichzelf feedback geeft. Hierbij kan het helpend zijn als de behandelaar vragen stelt die de metacognitie stimuleren, zoals ‘hoe vind je dat je het gedaan hebt?’, ‘moest je veel dingen verbeteren of ging het in één keer goed’, ‘wat lukte goed en wat vond je nog moeilijk?’.

Let op: De huiswerkoefeningen zijn gemaakt om het ‘oefenen en herhalen’ thuis of op school goed te laten verlopen. Hierbij kiest de behandelaar telkens welke huiswerkoefeningen voor een leerling zinvol en geschikt zijn. Niet altijd is het nodig om alle huiswerkoefeningen te laten maken en ook de volgorde waarin de huiswerkoefeningen aan de orde komen, zal per leerling verschillen. Bovendien is het aan de behandelaar om telkens te bepalen welke oefeningen hij zelf wil doen met een leerling en welke oefeningen hij geschikt vindt om te laten doen met een oefenpartner thuis of op school. Uiteraard verschilt het per leerling en zijn omstandigheden wie de (meest geschikte) oefenpartner is. Voor de behandelaar is het van belang om voortdurend keuzes te blijven maken.

NB. In de concrete voorbeelden van huiswerkoefeningen en op de instructiebladen voor de oefenpartner worden regelmatig de termen ‘spellingschrift’, ‘heen-en-weer-schrift’ en ‘oefenschrift’ gebruikt. Deze termen zijn uitgelegd in de *Verantwoording bij de huiswerkoefeningen van de Luisterwoorden*.

NB. Bij een aantal oefeningen met concrete instructies voor de oefenpartner is gekozen voor de notatie ‘uw kind’. Wanneer de oefenpartner een ander is dan de ouder, zou uiteraard de notatie ‘het kind’ beter op zijn plaats zijn.